

Promemoria

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen

Fondfaktablad och tidsfrist vid delning av en fond

Innehållsförteckning

1	Promemorians huvudsakliga innehåll	4
2	Lagförslag	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder	7
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:317) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.....	9
3	Nya regler om faktablad för fonder.....	10
3.1	EU:s regelverk om faktablad för fonder	10
3.1.1	Faktablad enligt UCITS-direktivet	10
3.1.2	Faktablad enligt Priip-förordningen	11
3.2	Lagändringar med anledning av ändringarna i UCITS-direktivet och Priip-förordningen	13
3.2.1	Hänvisningsteknik	13
3.2.2	Faktablad för värdepappersfonder	13
3.2.3	Faktablad för alternativa investeringsfonder	15
3.2.4	Ändringar i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.....	18
4	Ökad flexibilitet vid delning av värdepappersfonder och specialfonder.....	19
4.1	Behov av förändringar.....	19
4.2	Möjlighet till förkortad tidsfrist för att genomföra delning av värdepappersfonder och specialfonder	19
5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	22
6	Förslagets konsekvenser	23
7	Författningskommentar	27
7.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder	27
7.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder	28
7.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:317) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.....	30
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/2261 av den 15 december 2021 om ändring av direktiv 2009/65/EG vad gäller användning av faktablad av förvaltningsbolag för företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag).....	32

Bilaga 2	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2259 av den 15 december 2021 om ändring av förordning (EU) nr 1286/2014 vad gäller förlängning av övergångsbestämmelserna för förvaltningsbolag, investeringsbolag och personer som ger råd om eller säljer andelar i företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) och fonder som inte är fondföretag 35
----------	---

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

Promemorian innehåller förslag till lagändringar med anledning av de ändringar som gjorts i EU:s direktiv om värdepappersfonder (det s.k. UCITS-direktivet) och att EU:s förordning om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (den s.k. Priip-förordningen) börjar tillämpas på aktörer på fondområdet. Dessa förslag innebär i huvudsak att ett faktablad enligt Priip-förordningen ska anses uppfylla kraven på faktablad för värdepappersfonder och för alternativa investeringsfonder. För specialfonder som marknadsförs till professionella investerare i Sverige ska det vara möjligt att ta fram ett faktablad som uppfyller de nuvarande kraven på faktablad eller använda ett faktablad enligt Priip-förordningen.

Promemorian innehåller även förslag om att Finansinspektionen ska få besluta att delning av en värdepappersfond eller en specialfond får genomföras tidigare än den annars gällande tidsfristen om tidigast tre månader från dagen för inspektionens beslut.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

2 Lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2004:46) om värdepappersfonder²

dels att 8 kap 25 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 4 kap. 16 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

16 b §

Ett faktablad ska anses uppfylla kraven i denna lag om det upprättas, tillhandahålls, ändras och översätts enligt kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter).

8 kap.

25 §³

Ett fondbolag får, efter tillstånd av Finansinspektionen, dela en värdepappersfond. Tillstånd till en delning ska lämnas om åtgärden kan anses förenlig med fondandelsägarnas intressen.

Ett fondbolag som har fått tillstånd till en delning ska genast underrätta andelsägarna om den planerade åtgärden och Finansinspektionens beslut. Denna information ska också finnas att tillgå hos fondbolaget och förvaringsinstitutet. En delning får genomföras tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut.

Ett fondbolag som har fått tillstånd till en delning ska genast underrätta andelsägarna om den planerade åtgärden och Finansinspektionens beslut. Denna information ska också finnas att tillgå hos fondbolaget och förvaringsinstitutet. En delning får genomföras tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut, *om inte inspektionen*

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/2261.

² Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:563.

³ Senaste lydelse 2013:563.

beslutar att delningen får genomföras tidigare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

dels att 12 kap. 8 och 17 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 10 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

2 a §

Ett faktablad ska anses uppfylla kraven i denna lag om det upprättas, tillhandahålls, ändras och översätts enligt kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter).

12 kap.

8 §¹

För specialfonder ska, *utöver 10 kap. 2 §, även 4 kap. 16 a § femte stycket lagen (2004:46) om värdepappersfonder tillämpas. Det som anges där om värdepappersfond ska avse specialfond.*

För specialfonder ska *det alltid finnas ett aktuellt faktablad. Om fonden inte marknadsförs till icke-professionella investerare i Sverige ska faktabladet*

1. uppfylla kraven i 10 kap. 2 §, eller

2. vara ett sådant faktablad som avses i 10 kap. 2 a §.

För ett faktablad som avses i första stycket 1 ska även 4 kap. 16 a § femte stycket lagen (2004:46) om värdepappersfonder tillämpas. Det som anges där om värdepappersfond ska avse specialfond.

17 §

En AIF-förvaltare får, efter tillstånd av Finansinspektionen, dela en specialfond. Tillstånd till delning ska lämnas om åtgärden kan anses förenlig med investerarnas intressen.

¹ Senaste lydelse 2016:896.

En AIF-förvaltare som har fått tillstånd till en delning ska genast underrätta investerarna om den planerade åtgärden och Finansinspektionens beslut. Denna information ska också finnas att tillgå hos AIF-förvaltaren och förvaringsinstitutet. En delning får genomföras tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut.

En AIF-förvaltare som har fått tillstånd till en delning ska genast underrätta investerarna om den planerade åtgärden och Finansinspektionens beslut. Denna information ska också finnas att tillgå hos AIF-förvaltaren och förvaringsinstitutet. En delning får genomföras tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut, *om inte inspektionen beslutar att delningen får genomföras tidigare.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:317) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter

Härigenom föreskrivs att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2017:317) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2. Lagen tillämpas första gången den 1 januari 2020 i fråga om sådana fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i EU-förordningen.

Föreslagen lydelse

2. Lagen tillämpas första gången den 1 januari 2023 i fråga om sådana fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i EU-förordningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

3 Nya regler om faktablad för fonder

3.1 EU:s regelverk om faktablad för fonder

3.1.1 Faktablad enligt UCITS-direktivet

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), i det följande benämnt UCITS-direktivet, innehåller regler för fondföretag och förvaltningsbolag. Fondföretag är företag som har till syfte att med kapital från allmänheten göra kollektiva investeringar i sådana tillgångar som är tillåtna enligt direktivet och som tillämpar principen om riskspridning. I den svenska fondlagstiftningen används termen fondföretag bara för utländska fonder, medan svenska fonder kallas värdepappersfonder (1 kap. 1 § första stycket 9 och 25 lagen [2004:46] om värdepappersfonder). Det är fonder som uppfyller direktivets krav och som får fritt marknadsföras och säljas inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). När det gäller förvaltningsbolag benämns de fondbolag i den svenska fondlagstiftningen när det är ett svenskt bolag och förvaltningsbolag när det är ett utländskt bolag (1 kap. 1 § första stycket 8 och 13 samma lag). I direktivet finns bl.a. regler för auktorisation av fondföretag och förvaltningsbolag, placeringsregler och regler om information till investerarna.

För varje värdepappersfond ska det enligt UCITS-direktivet finnas en kortfattad handling med basfakta för investerare. I direktivet kallas handlingen basfakta för investerare eller basfakta. Huvudprinciperna för vad som ska ingå i basfakta och på vilket sätt informationen ska lämnas till investerarna regleras i UCITS-direktivet (artiklarna 78–82 och 94). Detaljerade bestämmelser om innehållet finns i kommissionens förordning (EU) nr 583/2010 av den 1 juli 2010 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG rörande basfakta för investerare och villkor som ska uppfyllas när faktablad med basfakta för investerare eller prospekt tillhandahålls på annat varaktigt medium än papper eller på en webbplats. I förordningen används alltså benämningen faktablad för det som i direktivet benämns basfakta (se artikel 3 i förordningen). Även i den svenska fondlagstiftningen kallas handlingen faktablad.

Basfakta syftar till att hjälpa investerare förstå och jämföra en fonds viktigaste egenskaper och risker innan avtal ingås (artikel 78 i UCITS-direktivet). Basfakta ska vara rättvisande, tydligt och icke vilseledande (artikel 79). Det ska vara kostnadsfritt och tillhandahållas investerare i god tid före det att de erbjuds teckna sig för andelar i fondföretaget (artikel 80).

Ett förvaltningsbolag ansvarar för att tillhandahålla investerare, både professionella och icke-professionella, basfakta vid bolagets egen distribution av andelar i fonder som bolaget förvaltar. När fondandelar distribueras av någon annan (t.ex. värdepappersinstitut, försäkringsförmedlare eller fondbolag), åligger ansvaret för att tillhandahålla faktablad i stället denne (artikel 80). Förvaltningsbolaget behåller således inte detta ansvar när försäljningen läggs ut på eller utförs av någon annan. I UCITS-direktivet finns det även regler om på vilket sätt basfakta ska tillhandahållas och att fondföretag ska följa reglerna i världlandet (artiklarna 81, 82 och 94).

Genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/2261 av den 15 december 2021 om ändring av direktiv 2009/65/EG vad gäller användning av faktablad av förvaltningsbolag för företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), i det följande benämnt ändringsdirektivet, har det införts en ny artikel i UCITS-direktivet (artikel 82a). Enligt den artikeln ska medlemsstaterna säkerställa att om ett investeringsbolag eller, för någon av de värdepappersfonder det förvaltar, ett förvaltningsbolag upprättar, tillhandahåller, ändrar och översätter ett faktablad som uppfyller kraven för faktablad enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter), i det följande benämnd Priip-förordningen, så ska behöriga myndigheter anse att faktabladet uppfyller kraven för faktablad i direktivet. Medlemsstaterna ska även säkerställa att de behöriga myndigheterna inte kräver att ett investeringsbolag eller, för någon av de värdepappersfonder det förvaltar, ett förvaltningsbolag ska upprätta basfakta enligt UCITS-direktivet (artiklarna 78–82 och 94) om det upprättar, tillhandahåller, ändrar och översätter ett faktablad som uppfyller kraven för faktablad i Priip-förordningen. Enligt gällande svensk rätt är det inte möjligt att bilda fondföretag i form av investeringsbolag. Ett fondföretag kan enligt svensk rätt bildas bara som en värdepappersfond, som förvaltas av antingen ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag som hör hemma i ett annat land inom EES. Den nya artikeln syftar till att säkerställa att icke-professionella investerare inte får båda dessa handlingar för en finansiell produkt (jfr skäl 7 i ändringsdirektivet). Ändringen syftar också till att säkerställa att företagen inte behöver tillhandahålla – såväl icke-professionella som professionella investerare – två olika faktablad för en finansiell produkt.

3.1.2 Faktablad enligt Priip-förordningen

Priip-förordningen innehåller krav på dem som tar fram och säljer vissa investeringsprodukter att tillhandahålla faktablad om produkterna till icke-professionella investerare i god tid innan avtal ingås (artiklarna 5.1 och 13.1). Syftet med förordningen är att underlätta investerares möjligheter att utvärdera och jämföra olika Priip-produkters egenskaper och risker (artikel 1).

Med Priip-produkt avses enligt förordningen en paketerad investeringsprodukt eller en försäkringsbaserad investeringsprodukt, eller en sammansättning av sådana produkter (artikel 4.3). Det omfattar bl.a. investeringsfonder, strukturerade produkter och strukturerade insättningar. Tillgångar som innehas direkt, t.ex. aktier eller statsobligationer, är inte Priip-produkter och omfattas därför inte av förordningens tillämpningsområde. Investeringsfonder som säljs till institutionella investerare samt privata pensionsprodukter och tjänstepensionsprodukter som har till främsta syfte att ge investeraren en inkomst efter pensionering är också undantagna från förordningens tillämpningsområde (artikel 2 och skälen 6 och 7).

Innan en Priip-produkt görs tillgänglig för icke-professionella investerare ska utvecklaren av Priip-produkter utforma ett faktablad

(artikel 5). Närmare bestämmelser om faktabladets innehåll finns i kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/653 av den 8 mars 2017 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter) genom fastställande av tekniska tillsynsstandarder för faktabladens utformning, innehåll, översyn och ändring samt för villkoren för fullgörandet av kravet på tillhandahållande av sådana faktablad.

En Priip-produktutvecklare är någon som utvecklar eller ändrar en Priip-produkt (artikel 4.4), såsom en fondförvaltare, ett försäkringsföretag, ett kreditinstitut eller ett värdepappersföretag (skäl 12). Den som ger råd om eller säljer Priip-produkter ska tillhandahålla faktabladet till icke-professionella investerare i god tid innan avtal ingås eller erbjudande ges om en sådan produkt (artikel 13).

Personer som utvecklar, ger råd om eller säljer Priip-produkter till icke-professionella investerare ansvarar för att bedöma vilka produkter som omfattas av bestämmelserna i förordningen. Vid bedömningen ska de särskilt beakta varje produkts specifika ekonomiska särdrag och avtalsvillkor (se kommissionens riktlinjer för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter)).

Med en icke-professionell investerare avses enligt Priip-förordningen bl.a. en icke-professionell kund enligt definitionen i artikel 4.1.11 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU, i det följande benämnt MiFID II (artikel 4.6 a i Priip-förordningen).

Priip-förordningen började tillämpas den 1 januari 2018. Vissa aktörer som har en skyldighet att ta fram faktablad för värdepappersfonder enligt UCITS-direktivet och för alternativa investeringsfonder enligt nationell rätt undantogs dock under en övergångsperiod från skyldigheterna enligt förordningen (artikel 32). Under övergångsperioden skulle en bedömning göras av om bestämmelserna om basfakta för investerare i UCITS-direktivet kan ersättas eller anses likvärdiga med bestämmelserna om faktablad enligt Priip-förordningen (artikel 33). Övergångsperioden förlängdes därefter till och med den 31 december 2021 genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1156 av den 20 juni 2019 om underlättande av gränsöverskridande distribution av företag för kollektiva investeringar och om ändring av förordningarna (EU) nr 345/2013, (EU) nr 346/2013 och (EU) nr 1286/2014.

Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2259 av den 15 december 2021 om ändring av förordning (EU) nr 1286/2014 vad gäller förlängning av övergångsbestämmelserna för förvaltningsbolag, investeringsbolag och personer som ger råd om eller säljer andelar i företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) och fonder som inte är fondföretag, i det följande benämnd ändringsförordningen, har övergångsperioden på nytt förlängts till och med den 31 december 2022.

3.2 Lagändringar med anledning av ändringarna i UCITS-direktivet och Priip-förordningen

3.2.1 Hänvisningsteknik

Promemorians förslag: Hänvisningar till Priip-förordningen i de bestämmelser som föreslås ska vara dynamiska, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Skälen för promemorians förslag: Hänvisningar till EU-rättsakter kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i en viss angiven lydelse. En dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

I vissa av de bestämmelser som föreslås i denna promemoria krävs hänvisningar till Priip-förordningen. För att eventuella ändringar i förordningen ska få omedelbart genomslag i svensk rätt bör hänvisningar i samtliga fall vara dynamiska. Det är också den hänvisningsteknik som regeringen ofta har använt i senare tids propositioner (se t.ex. prop. 2020/21:24 s. 34 f. och prop. 2021/22:169 s. 46 f.).

3.2.2 Faktablad för värdepappersfonder

Promemorians förslag: Ett faktablad ska anses uppfylla kraven i lagen om värdepappersfonder om det upprättas, tillhandahålls, ändras och översätts enligt kraven i Priip-förordningen.

Promemorians bedömning: Ändringarna i UCITS-direktivet kräver i övrigt inte några ändringar i lagen om värdepappersfonder.

Skälen för promemorians förslag och bedömning

Gällande rätt

Huvudprinciperna enligt UCITS-direktivet för vad som ska ingå i faktabladet och på vilket sätt informationen ska lämnas till professionella och icke-professionella investerare anges i artiklarna 78–82 och 94. I kommissionens förordning (EU) nr 583/2010 finns närmare bestämmelser om vad som ska ingå i faktabladet och hur det ska utformas (se artikel 3.1 i förordningen).

Reglerna om faktablad i UCITS-direktivet har i svensk rätt delvis genomförts i bestämmelser i lagen om värdepappersfonder. I lagen finns en paragraf med grundläggande bestämmelser om faktablad (4 kap. 16 a §). De innebär att det ska finnas ett aktuellt faktablad för varje värdepappersfond (första stycket). Faktabladet ska på ett lättbegripligt sätt och i sammanfattning innehålla den grundläggande information som behövs för att investerare ska kunna bedöma fonden och den risk som är förenad med att investera i den (andra stycket). Innehållet i faktabladet ska vara rättvisande och tydligt och får inte vara vilseledande (tredje stycket). Bestämmelserna genomför artiklarna 78 och 79.1 i UCITS-direktivet. I paragrafen finns även en upplysningsbestämmelse om att faktabladets innehåll och form närmare regleras i kommissionens förordning (EU) nr

583/2010 (femte stycket). Genom upplysningsbestämmelsen gjordes bedömningen att lagen om värdepappersfonder inte behöver återspegla alla de krav som ställs upp på faktablad i UCITS-direktivet (se prop. 2010/11:135 s. 138 och 302).

I samma lag finns en bestämmelse om ansvaret för tillhandahållandet av faktabladet (4 kap. 20 § första stycket). Enligt den bestämmelsen ansvarar fondbolaget för att tillhandahålla faktablad endast vid egen distribution av andelar i fonder som bolaget förvaltar. När fondandelar distribueras av någon annan (en distributör), är det i stället denne som ansvarar för att tillhandahålla faktablad (se även 9 kap. 18 § [2007:528] om värdepappersmarknaden). Dessa två bestämmelser genomför artikel 80 i UCITS-direktivet (se samma prop. s. 302).

Reglerna i artikel 81.1 i direktivet om att faktablad får tillhandahållas via ett varaktigt medium eller webbplats har i svensk rätt genomförts genom Finansinspektionens föreskrifter (se samma prop. s. 141 och 30 kap. 1 § Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2013:9] om värdepappersfonder).

I lagen om värdepappersfonder finns det även en bestämmelse om att faktablad ska ges in till Finansinspektionen (4 kap. 21 §), som motsvarar artikel 82.1 i UCITS-direktivet. När det gäller kravet i artikel 82.2 i direktivet om att faktabladet löpande ska ses över har det ansetts tillräckligt att kravet framgår av kommissionens förordning (EU) nr 583/2010 (jfr samma prop.).

Även ett fondföretag som i Sverige marknadsför andelar i företaget ska tillämpa bestämmelserna i lagen om värdepappersfonder om hur faktabladet ska tillhandahållas (se 1 kap. 10 § andra stycket andra strecksatsen och 4 kap. 20 §). Den förstnämnda bestämmelsen genomför artikel 94.1 i direktivet (samma prop. s. 290).

Behov av ändringar i bestämmelserna om faktablad för värdepappersfonder

Genom ändringsdirektivet har det införts en ny artikel i UCITS-direktivet (artikel 82a). Den innebär att medlemsstaterna ska säkerställa att om ett investeringsbolag eller, för någon av de värdepappersfonder det förvaltar, ett förvaltningsbolag upprättar, tillhandahåller, ändrar och översätter ett faktablad som uppfyller kraven för faktablad enligt Priip-förordningen, ska behöriga myndigheter anse att faktabladet uppfyller kraven för faktablad i direktivet (artiklarna 78–82 och 94). Artikeln innebär även att ett investeringsbolag eller, för någon av de värdepappersfonder det förvaltar, ett förvaltningsbolag inte ska behöva upprätta faktablad enligt UCITS-direktivet om det upprättar, tillhandahåller, ändrar och översätter ett faktablad som uppfyller kraven för faktablad i Priip-förordningen. Som nämns i avsnitt 3.1.1 är det inte möjligt att bilda investeringsbolag enligt svensk rätt.

Ändringen i UCITS-direktivet syftar till att säkerställa att en icke-professionell investerare inte får två olika faktablad för en finansiell produkt (jfr skäl 7 i ändringsdirektivet). Den syftar också till att säkerställa att företagen inte behöver tillhandahålla – såväl icke-professionella som professionella investerare – två olika faktablad för en finansiell produkt.

Det har alltså inte gjorts någon ändring i kravet på faktablad enligt Priip-förordningen. Ändringen i UCITS-direktivet får förstås på så sätt att när det gäller ett krav på att det ska finnas ett faktablad enligt båda regelverken (dvs. UCITS-direktivet och Priip-förordningen) för en värdepappersfond som marknadsförs till icke-professionella investerare, räcker det med att det finns ett faktablad enligt Priip-förordningen. Eftersom Priip-förordningen inte innehåller krav på faktablad för finansiella produkter som marknadsförs till professionella investerare kan antingen ett faktablad enligt UCITS-direktivet eller ett faktablad enligt Priip-förordningen tas fram i fråga om värdepappersfonder som riktar sig till professionella investerare (jfr skäl 7 i ändringsdirektivet).

En fondförvaltare kan således välja att genomgående ta fram faktablad enligt Priip-förordningen för fonder som omfattas av förordningen och som regleras i UCITS-direktivet, såsom värdepappersfonder som riktas till både professionella och icke-professionella investerare.

I lagen om värdepappersfonder bör det med anledning av ändringsdirektivet tas in en bestämmelse om att ett faktablad ska anses uppfylla kraven i lagen om det upprättas, tillhandahålls, ändras och översätts enligt kraven i Priip-förordningen.

Ändringsdirektivet bedöms i övrigt inte kräva några ändringar i bestämmelser som rör faktablad i lagen om värdepappersfonder (jfr 1 kap. 6 d och 10 §§, 4 kap. 11, 16 a, 20 och 21 §§, 5 kap. 18 §, 5 a kap. 5, 7, 26 och 51 §§, 8 kap. 8 och 19 §§, 12 kap. 1 a § och 13 kap. 1 §).

3.2.3 Faktablad för alternativa investeringsfonder

Promemorians förslag: Ett faktablad ska anses uppfylla kraven på faktablad i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder om det upprättas, tillhandahålls, ändras och översätts enligt kraven i Priip-förordningen.

För specialfonder ska det förtydligas i en bestämmelse i lagen att det för specialfonder alltid ska finnas ett aktuellt faktablad. Om fonden inte marknadsförs till icke-professionella investerare i Sverige ska faktabladet

1. uppfylla kraven i lagen på faktablad för en alternativ investeringsfond som marknadsförs till icke-professionella investerare och vissa av de krav som gäller för utformningen av och innehållet i ett faktablad för en värdepappersfond, eller
2. uppfylla kraven i Priip-förordningen.

Skälen för promemorians förslag

Gällande rätt

Förvaltning av fonder som inte är fondföretag (värdepappersfonder i svensk rätt, se avsnitt 3.1.1) och inte omfattas av UCITS-direktivet, s.k. alternativa investeringsfonder, regleras i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010, i det följande benämnt AIFM-direktivet. Alternativa

investeringsfonder är ett samlingsbegrepp för t.ex. specialfonder, hedgefonder, riskkapitalfonder och fastighetsfonder. AIFM-direktivet reglerar förvaltarna av de alternativa investeringsfonderna (AIF-förvaltare) och innehåller inga krav på faktablad för fonderna.

AIFM-direktivet har i svensk rätt i huvudsak genomförts genom lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder. Sverige har valt att tillämpa de krav som gäller faktablad för en värdepappersfond även för specialfonder (12 kap. 8 § samma lag, jfr prop. 2010/11:135 s. 137 och prop. 2012/13:155 s. 324–328 och 502). Detta gäller specialfonder som riktar sig till professionella investerare eller icke-professionella investerare (jfr prop. 2012/13:155 s. 174 och 241 f.). Även för andra alternativa investeringsfonder än specialfonder ska det enligt svensk rätt finnas ett aktuellt faktablad om fonden marknadsförs till icke-professionella investerare i Sverige (10 kap. 2 § samma lag, jfr samma prop. s. 324–328 och 488 samt prop. 2016/17:78 s. 60 f.). Kravet gäller oavsett om AIF-förvaltaren marknadsför en fond direkt eller indirekt via ett värdepappersinstitut (se 9 kap. 18 § lagen om värdepappersmarknaden). Lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder kompletteras av Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:10) om förvaltare av alternativa investeringsfonder (se 15 kap. 2 § 15 samt 5 § 14 förordningen [2013:587] om förvaltare av alternativa investeringsfonder). Bestämmelserna om faktabladets innehåll har utformats med utgångspunkt i regleringen om faktablad för värdepappersfonder (se prop. 2012/13:155 s. 488 och 502).

Behov av ändringar i bestämmelserna om faktablad för specialfonder och andra alternativa investeringsfonder

I och med ändringsförordningen kommer bestämmelserna om faktablad i Priip-förordningen att börja tillämpas på aktörer på fondområdet den 1 januari 2023. Det innebär att bestämmelserna om faktablad i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, för alternativa investeringsfonder som marknadsförs till icke-professionella investerare (10 kap.) och för specialfonder (12 kap.), bör ses över för att undvika att faktablad behöver tas fram och tillhandahållas enligt två olika regelverk för en och samma fond.

Som utgångspunkt görs bedömningen att alternativa investeringsfonder som marknadsförs till icke-professionella investerare kommer att omfattas av Priip-förordningens krav på faktablad. Det kan dock inte uteslutas att det finns sådana fonder som inte är Priip-produkter och därmed inte omfattas av Priip-förordningen. Bestämmelserna om faktablad i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder bör därför behållas.

Det bör dock tas in en bestämmelse i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder om att ett faktablad ska anses uppfylla kraven på faktablad i lagen om det upprättas, tillhandahålls, ändras och översätts enligt kraven i Priip-förordningen. Denna ordning motsvarar den som föreslås för värdepappersfonder (se avsnitt 3.2.2).

För specialfonder gäller enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder samma regler om faktablad som för andra alternativa investeringsfonder och dessutom vissa bestämmelser som gäller för faktablad för värdepappersfonder (12 kap. 8 §). Kravet på faktablad gäller för alla specialfonder, alltså både fonder som marknadsförs till icke-profes-

sionella investerare och fonder som marknadsförs till professionella investerare (jfr prop. 2002/03:150 s. 120 och 248 och prop. 2012/13:155 s. 241 f.). Specialfonder som marknadsförs till icke-professionella investerare bedöms komma att omfattas av Priip-förordningens krav på faktablad. Det kan övervägas om det finns skäl för att även fortsättningsvis i svensk rätt ställa upp krav på faktablad för specialfonder som marknadsförs till professionella investerare eller om specialfonder bör behandlas som andra alternativa investeringsfonder och att faktablad bör krävas bara vid marknadsföring till icke-professionella investerare. För det fall att faktablad även fortsättningsvis bör krävas för specialfonder som marknadsförs till professionella investerare behöver ställning tas till om ett sådant faktablad bör uppfylla kraven för ett faktablad enligt Priip-förordningen eller om det bör finnas en möjlighet att i stället ta fram ett faktablad som uppfyller de nuvarande kraven på faktablad också i fortsättningen.

Tidigare reglerades specialfonder och värdepappersfonder, som gemensamt kallades för investeringsfonder, i lagen om värdepappersfonder, som i den ursprungliga lydelsen hade rubriken lagen om investeringsfonder. Samma regler gällde för faktablad för specialfonder som för värdepappersfonder, i syfte att underlätta för investerare att bl.a. jämföra olika fonder (se prop. 2010/11:135 s. 138). När AIFM-direktivet genomfördes i svensk rätt genom i huvudsak en ny lag om förvaltare av alternativa investeringsfonder, överfördes bestämmelserna om specialfonder från lagen om investeringsfonder (vars rubrik i samband med det ändrades till lagen om värdepappersfonder), till den nya lagen. Bestämmelserna om specialfonder samlades där i ett särskilt kapitel (12 kap.) för att samma regler i huvudsak skulle fortsätta att gälla för specialfonder som för värdepappersfonder (jfr prop. 2012/13:155 s. 242 och 500 f.). Det gällde även bestämmelserna om faktablad (samma prop. s. 326).

Det framstår mot denna bakgrund lämpligt att det även i fortsättningen bör gälla samma krav på faktablad för specialfonder som för värdepappersfonder. Faktablad bör alltså tas fram för alla specialfonder, oavsett om de marknadsförs till icke-professionella investerare eller professionella investerare. Det bör också i en bestämmelse i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder förtydligas att det för specialfonder alltid ska finnas ett aktuellt faktablad. Även om det i och för sig framstår som lättare för investerare att jämföra olika specialfonder om de får faktablad utformade enligt ett och samma regelverk framstår det som otillfredsställande att ställa upp ett ovillkorligt krav på att det ska finnas ett faktablad enligt Priip-förordningen för specialfonder som marknadsförs bara till professionella investerare när det inte ställs upp ett sådant krav för värdepappersfonder (se avsnitt 3.2.2). Det bör därför finnas en möjlighet att för specialfonder som marknadsförs till professionella investerare även i fortsättningen ta fram ett faktablad som uppfyller de nuvarande kraven på faktablad. En AIF-förvaltare kan då välja att antingen använda ett sådant faktablad när fonden marknadsförs till professionella investerare eller att använda ett faktablad enligt Priip-förordningen när fonden marknadsförs till både professionella investerare och icke-professionella investerare. AIF-förvaltaren kan även – men behöver alltså inte – upprätta och tillhandahålla två olika slags faktablad för en specialfond.

Det bedöms i övrigt inte krävas några lagstiftningsåtgärder till följd av de ändringar som nu föreslås i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder med anledning av att Priip-förordningen börjar tillämpas för aktörer på fondområdet (jfr 3 kap. 5 §, 4 kap. 2 och 4 §§, 5 kap. 6 och 11 §§, 10 kap. 2 och 3 §§, 12 kap. 5 § och 15 kap. 2 §).

3.2.4 Ändringar i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter

Promemorians förslag: Punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter ska ändras så att lagen ska tillämpas första gången den 1 januari 2023 i fråga om sådana fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i EU-förordningen.

Skälen för promemorians förslag: Enligt Priip-förordningen gavs vissa aktörer en övergångsperiod med att tillämpa kraven i förordningen som, efter förlängning, löpte till och med den 31 december 2021 (artikel 32). Under övergångsperioden skulle en bedömning ske av om bestämmelserna om basfakta för investerare i UCITS-direktivet kan ersättas eller anses likvärdiga med faktabladet enligt Priip-förordningen (se artikel 33).

I punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2017:317) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter finns det en motsvarande bestämmelse som hänvisar till artikeln i Priip-förordningen. Enligt den bestämmelsen ska lagen tillämpas första gången den 1 januari 2020 i fråga om sådana fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i Priip-förordningen. Övergångsperioden i Priip-förordningen har därefter förlängts till och med den 31 december 2021 utan att någon motsvarande ändring gjorts i lagen (jfr Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1156).

Genom ändringsförordningen har övergångsperioden i Priip-förordningen förlängts till och med den 31 december 2022. Ändringen i förordningen är direkt tillämplig och ska gälla som svensk lag efter det att övergångsperioden löpt ut. I lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter bör det göras en ändring i punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen så att även det datum som anges är den tidpunkt när övergångsperioden i Priip-förordningen har löpt ut.

4 Ökad flexibilitet vid delning av värdepappersfonder och specialfonder

4.1 Behov av förändringar

Ett fondbolag får, efter tillstånd av Finansinspektionen, dela en värdepappersfond. Motsvarande möjlighet finns för AIF-förvaltare i fråga om specialfonder. Medan bestämmelserna om sammanslagning av fonder utvecklats över tid har bestämmelserna om delning förblivit i huvudsak desamma sedan de infördes i svensk rätt 1993. Under såväl inledningen av coronapandemin i mars 2020 som vid Rysslands invasion av Ukraina i februari 2022 uppstod turbulens på fondmarknaden. Under dessa perioder hade vissa fondförvaltare svårigheter att ange ett tillförlitligt värde på andelarna i fonder som de förvaltar. I några fall var det bara vissa tillgångar i fonden som var svårvärderade medan andra tillgångar var både likvida och möjliga att värdera. För att hantera denna situation i fonderna beslutade flera fondförvaltare att senarelägga försäljning och inlösen av fondandelar. Ett fondbolag får senarelägga försäljning och inlösen av fondandelar, om det finns särskilda skäl för åtgärden och den är motiverad av hänsyn till fondandelsägarnas intresse. Händelserna visar på vikten av att fondförvaltare har goda verktyg för att hantera olika former av kriser och kan hantera olika svårigheter i sin verksamhet. Delning av en fond är en åtgärd som vanligtvis inte vidtas i krissituationer utan av andra skäl. Det kan dock uppstå situationer där delning av en fond är en av flera åtgärder som kan bli aktuella för att lösa svårförutsedda och svårhanterade händelser på finansmarknaden. Det är Finansinspektionen som efter ansökan av ett fondbolag beslutar att en fond får delas. I vissa situationer kan det finnas behov av möjligheter till snabbare genomförande av delning av en fond än vad som är möjligt enligt nuvarande bestämmelser.

Fondbolagens förening har, med anledning av de fonder i vilka inlösen av andelar senarelagts på grund av läget i Ryssland och stängningen av Moskvabörsen, kommit in med en framställan till Finansinspektionen och regeringen om förbättrade möjligheter vid delning av fonder (Fi2022/00849). Fondbolagens förening anser att det bör kunna anses vara i fondandelsägarnas intresse att dela fonder i delar som avviker från varandra. Vidare anser föreningen, i den del av framställan som riktas till regeringen, att Finansinspektionen ska ha möjlighet att bestämma hur lång tid som måste löpa från tillstånd till delning till dess att delningen genomförs, i stället för den i lag nu föreskrivna tidsfristen om minst tre månader.

4.2 Möjlighet till förkortad tidsfrist för att genomföra delning av värdepappersfonder och specialfonder

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska få besluta att delning av en värdepappersfond eller en specialfond får genomföras tidigare än tidigast tre månader från dagen för inspektionens beslut.

Skälen för promemorians förslag

Nuvarande regler och tidigare ändringsförslag när det gäller delning av värdepappersfonder och specialfonder

Ett fondbolag får, efter tillstånd av Finansinspektionen, dela en värdepappersfond (8 kap. 25 § lagen om värdepappersfonder). Tillstånd för delning ska lämnas om åtgärden kan anses förenlig med fondandelsägarnas intressen. Ett fondbolag som har fått tillstånd till delning ska genast underätta andelsägarna om den planerade åtgärden och Finansinspektionens beslut. Denna information ska också finnas att tillgå hos fondbolaget och förvaringsinstitutet. En delning får genomföras tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut.

För delning av specialfonder gäller samma regler som för värdepappersfonder (12 kap. 17 § lagen [2013:561] om förvaltare av alternativa investeringsfonder). När det gäller andra alternativa investeringsfonder än specialfonder reglerar fondlagstiftningen vare sig deras juridiska form eller om eller, i så fall, hur de får delas. Vad som gäller för delningar av sådana fonder följer därför i stället av den reglering som är tillämplig på den enskilda fondens legala struktur. En alternativ investeringsfond kan t.ex. vara ett aktiebolag och då gäller bestämmelserna om delning i 24 kap. aktiebolagslagen (2005:551).

Lagen om värdepappersfonder innehåller även bestämmelser om fusion av värdepappersfonder (8 kap. 1–11 och 13–23 §§). En fusion får genomföras tidigast tre månader från det att Finansinspektionen gett tillstånd till fusionen (8 kap. 14 § första stycket).

Bestämmelser om fusion och delning av värdepappersfonder infördes i svensk rätt 1993 (se prop. 1992/93:206). Vid införandet av bestämmelserna ansågs behovet av att kunna dela en värdepappersfond inte lika angeläget som behovet av att lägga samman sådana fonder. Delning ansågs dock kunna bidra till att koncentrationen av ägandet på aktiemarknaden till större fonder minskas och därmed även bidra till att förbättra värdepappersmarknadens funktionssätt. Det ansågs vidare att de krav som då föreslogs vid sammanläggning av fonder – att andelsägare i så god tid som möjligt får information om den förestående åtgärden och att förvaltningskostnaderna inte blir högre för andelsägarna – bör uppfyllas även vid delning av en fond (samma prop. s. 24). Sedan bestämmelsen om delning av värdepappersfonder infördes har det gällt en frist på tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut innan en delning tidigast får genomföras. Några närmare skäl för längden på tidsfristen redovisas dock inte i förarbetena.

Efter att bestämmelserna om fusion och delning av värdepappersfonder i huvudsak motsvarat varandra ändrades bestämmelserna om fusion 2011 som en konsekvens av genomförandet i svensk rätt av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), kallat UCITS-direktivet, vilket medförde skillnader genom att fusion numera är föremål för en mer omfattande reglering (se prop. 2010/11:135 s. 197–199). UCITS-direktivet innehåller inte några regler om delning av fonder annat än för vissa specifika scenarion för fusion och delning av feeder- och masterfonder (artikel 60). Tidsfristen i bestämmelserna i lagen om värdepappersfonder

innan en fusion får genomföras följer emellertid inte av direktivet. I förarbetena till de ovan nämnda nya bestämmelserna om fusion ansågs dock att den då gällande fristen om tre månader bör fortsätta att gälla (samma prop. s. 218).

I betänkandet En hållbar, transparent och konkurrenskraftig fondmarknad (SOU 2016:45) föreslår 2014 års fondutredning nya bestämmelser för delning av värdepappers- och specialfonder. Utredningen anser att förutsättningarna för delning av fonder borde vara i princip desamma som förutsättningarna för att fusionera fonder och föreslår därför bestämmelser som i stor utsträckning motsvarar de mer omfattande bestämmelser som gäller vid sammanslagning av fonder (samma betänkande s. 355). Det kan noteras att utredningen inte föreslår någon ändring när det gäller tidsfristen mellan Finansinspektionens beslut om tillstånd att dela en värdepappersfond och när delningen får genomföras. Utredningens förslag när det gäller delning av fonder har inte resulterat i lagstiftning.

Möjlighet till en förkortad tidsfrist innan en delning får genomföras

Det är Finansinspektionen som beslutar om tillstånd för ett fondbolag att dela en värdepappersfond. Enligt gällande rätt får delningen sedan genomföras tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut (8 kap. 25 § andra stycket lagen om värdepappersfonder). Ett fondbolag som har fått tillstånd till en delning ska genast underrätta andelsägarna om den planerade åtgärden och Finansinspektionens beslut. Denna information ska också finnas tillgänglig hos fondbolaget och förvaringsinstitutet. Kravet på underrättelse till andelsägarna gör att dessa har möjlighet att vidta åtgärder t.ex. genom att sälja sina fondandelar innan delningen genomförs. Kravet på underrättelse i kombination med en tidsfrist innan delningen tidigast får genomföras innebär därmed ett investerarskydd. En alltför snabb genomförd delning kan riskera att fondandelsägare eller andra intressenter inte ges tillräcklig tid att sätta sig in i vad delningen innebär och om de bör vidta några åtgärder med anledning av den. Vidare är det viktigt att värdering och andra frågor ges tillräcklig utrymme för att kunna behandlas på ett korrekt sätt i enlighet med principen om lika-behandling av fondandelsägarna. Som utgångspunkt är det därför viktigt att tiden mellan Finansinspektionens beslut om att en värdepappersfond får delas och när delningen genomförs inte är alltför kort. Att som utgångspunkt ha en tidsfrist om tre månader bör därför även fortsättningsvis vara väl avvägt och det finns inte skäl att ändra denna tidsfrist i sig.

Det kan emellertid uppstå oväntade och ovanliga händelser på finansmarknaden som innebär att ett fondbolag bör kunna vidta åtgärder skyndsamt. Delning av en värdepappersfond är en åtgärd som vanligtvis inte vidtas i krissituationer utan av andra skäl (jfr prop. 1992/93:206 s. 24). Det kan dock uppstå situationer där delning av en fond är en av flera åtgärder som aktualiseras för att lösa en oförutsedd eller svårhanterad händelse på finansmarknaden. Ett exempel kan vara då en delning av en fond skulle öka fondandelsägarnas handlingsutrymme och de skulle gynnas av ett skyndsamt förlopp. Det skulle även kunna vara i fondandelsägarnas intresse att en delning kan genomföras med viss skyndsamhet. Det finns därför skäl för en ökad flexibilitet när det gäller tidsåtgången vid delning av värdepappersfonder. Det är Finansinspektionen som beslutar

om tillstånd att dela en värdepappersfond. Det framstår som rimligt att inspektionen i samband med detta även bör ha möjlighet att medge en kortare tidsfrist mellan sitt beslut och då delningen av fonden tidigast får genomföras. En sådan möjlighet bör därför införas.

För specialfonder gäller motsvarande regler som för värdepappersfonder i fråga om delning. De skäl som redovisas ovan när det gäller värdepappersfonder gör sig även gällande i fråga om specialfonder. Finansinspektionen bör därför få besluta att delning av en specialfond får genomföras tidigare än tidigast tre månader från dagen för inspektionens beslut.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2023.

Promemorians bedömning: Det finns inte något behov av övergångsbestämmelser.

Skälen för promemorians förslag och bedömning: De nya reglerna i UCITS-direktivet om faktablad för värdepappersfonder ska börja tillämpas den 1 januari 2023 (artikel 2.1 i ändringsdirektivet). Medlemsstaterna ska senast den 30 juni 2022 vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa direktivet.

De ändringar som föreslås i lagen om värdepappersfonder som gäller faktablad bör träda i kraft den 1 januari 2023, vilket är det datum när de nya reglerna i UCITS-direktivet ska börja tillämpas enligt ändringsdirektivet. Det bedöms inte finnas behov av några övergångsbestämmelser.

I avsnitt 3.2.4 föreslås att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter ska ändras så att lagen ska tillämpas första gången den 1 januari 2023 i fråga om sådana fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i EU-förordningen. Denna ändring bör träda i kraft den 1 januari 2023.

Ändringarna i bestämmelserna om faktablad i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder bör träda i kraft den 1 januari 2023 för att undvika att det ställs upp krav på att tillhandahålla faktablad enligt två olika regelverk. Några övergångsbestämmelser bedöms inte heller i denna del nödvändiga.

När det gäller bestämmelserna om tidsfrist vid delning av en värdepappersfond eller en specialfond i lagen om värdepappersfonder respektive lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder bör lagändringarna träda i kraft så snart som möjligt. Detta bedöms vara den 1 januari 2023. Frågan är vad som bör gälla för ansökningar om delning av en fond som getts in före ikraftträdandet men avgörs först därefter. Som anges ovan finns det ett behov av att bestämmelserna träder i kraft så snart som möjligt. Det talar för att Finansinspektionen bör få besluta om en

kortare tidsfrist även när det gäller ansökningar som har getts in före ikraftträdandet. Någon övergångsbestämmelse är därför inte nödvändig.

6 Förslagens konsekvenser

Promemorians bedömning: Genom förslagen som gäller faktablad för värdepappersfonder genomförs ändringsdirektivet i svensk rätt. De förslagen och förslagen som gäller faktablad för vissa alternativa investeringsfonder innebär även att svensk rätt anpassas till att Priip-förordningen ska börja tillämpas för fonder.

Förslagen som gäller faktablad för fonder förväntas ha positiva effekter för företagen (såsom fondbolag, AIF-förvaltare och andra distributörer av fondandelar) som omfattas av både fondlagstiftningen och Priip-förordningen på så sätt att det tydliggörs att de inte ska behöva upprätta eller tillhandahålla två olika faktablad för en och samma fond.

Förslaget om möjlighet till förkortad tidsfrist för att genomföra delning av en värdepappersfond eller en specialfond förväntas ha positiva effekter för såväl fondbolag, förvaltningsbolag och AIF-förvaltare som investerare genom att de får ett utökat handlingsutrymme i vissa situationer.

Förslagen förväntas inte medföra några beaktansvärda konsekvenser för Finansinspektionen eller det allmänna i övrigt.

Inte heller i övrigt kan förslagen förväntas medföra några beaktansvärda konsekvenser.

Skälen för promemorians bedömning

Förslagets syfte och alternativa lösningar

I denna promemoria finns förslag till lagändringar som är nödvändiga för att i svensk rätt genomföra de ändringar i reglerna UCITS-direktivet om faktablad för värdepappersfonder som har gjorts genom ändringsdirektivet. Genom förslagen tillgodoses direktivets krav på genomförande i svensk rätt. Eftersom det följer av unionsrätten hur den nationella regleringen behöver ändras, finns det inte något utrymme för alternativa lösningar i detta fall.

Genom förslagen i promemorian anpassas även svensk rätt med anledning av den ändring i Priip-förordningen som gjorts genom ändringsförordningen som innebär att förordningen ska börja tillämpas för vissa aktörer på fondområdet. Dessa förslag syftar till att – på motsvarande sätt som för värdepappersfonder – undvika att det gäller krav på två olika faktablad för en och samma fond.

När det gäller förslagen om faktablad för alternativa investeringsfonder finns det tänkbara alternativa lösningar. Förslagen i dessa delar motiveras av att det inte kan uteslutas att det finns sådana fonder som marknadsförs till icke-professionella investerare som inte är Priip-produkter och således inte omfattas av Priip-förordningen. För specialfonder som marknadsförs till professionella investerare motiveras förslaget av att det bör finnas en

möjlighet att upprätta ett faktablad som uppfyller nuvarande krav för faktablad i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, i stället för ett faktablad enligt Priip-förordningen (se avsnitt 3.2.3).

När det gäller förslagen om möjlighet till förkortad tidsfrist för att genomföra delning av en värdepappersfond eller en specialfond kan det förekomma situationer där det finns behov av ökad flexibilitet. I promemorian föreslås att Finansinspektionen ska få möjlighet att besluta om att delning av en fond får genomföras inom kortare tid än tre månader från inspektionens beslut.

I dag finns det ingen möjlighet att förkorta tidsfristen för att genomföra delningen av fond. Detta gäller även i en akut krissituation. Det vore möjligt att inte föreslå någon ändring i detta avseende. Detta skulle ge en hög grad av förutsebarhet för aktörerna på finansmarknaden. Det skulle dock samtidigt innebära att de åtgärder ett fondbolag, förvaltningsbolag eller, när det gäller specialfonder, AIF-förvaltare har möjlighet att vidta i oväntade situationer även i fortsättningen kommer att vara begränsade. Ett annat alternativ till förslagen är att göra en samlad översyn av bestämmelserna om delning av värdepappersfonder och närmare granska om det även bör göras andra ändringar. Någon sådan samlad översyn är dock inte möjlig inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Konsekvenserna för berörda företag och investerare

Vid utgången av 2021 uppgick den samlade fondförmögenheten i svenska värdepappersfonder och specialfonder till ca 6 700 miljarder kronor enligt Finansinspektionen. Av detta har svenska hushåll ett direkt uppskattat innehav om ca 1 250 miljarder kronor. Till den sistnämnda siffran kommer svenska hushålls innehav av fondandelar knutna till fondförsäkringar och premiepensionssystemet samt vissa innehav genom värdepappersdepåer eller investeringssparkonton (ISK-konton). När det gäller andra alternativa investeringsfonder än specialfonder har motsvarande uppgifter inte varit möjliga att få fram. Innehaven fördelas på 555 värdepappersfonder och specialfonder som förvaltas av 56 fondbolag. Bland förvaltarna förekommer viss överlappning där fondbolag även är AIF-förvaltare. Det finns även något enstaka förvaltningsbolag som berörs av promemorians förslag. Finansinspektionen saknar uppgifter om antalet fondsparare.

Förslagen i denna promemoria bedöms få positiva konsekvenser för företag (fondbolag, förvaltningsbolag, AIF-förvaltare och andra distributörer av fondandelar såsom värdepappersinstitut) som omfattas av både fondlagstiftningen och Priip-förordningen på så sätt att de inte behöver upprätta eller tillhandahålla två olika faktablad för en och samma fond.

I fråga om behovet av att ta särskild hänsyn till små företag, reglerar UCITS-direktivet och Priip-förordningen fondbolag, förvaltningsbolag, AIF-förvaltare och andra distributörer av fondandelar såsom värdepappersinstitut. Dessa EU-rättsakter ger inte något utrymme för att införa lättare krav för små företag avseende marknadsföring av värdepappersfonder och alternativa investeringsfonder till icke-professionella investerare. Det är därför inte möjligt att i detta avseende ta särskilda hänsyn till små företag vid utformningen av förslagen. När det gäller specialfonder som marknadsförs bara till professionella investerare regleras kraven på faktablad i nationell rätt, vilket innebär att det skulle

vara möjligt att införa lättare krav för små företag som marknadsför sådana fonder genom att t.ex. inte kräva något faktablad. Som nämns ovan finns det dock ett behov av att även i fortsättningen ställa upp i huvudsak samma krav på faktablad för specialfonder som för värdepappersfonder. Till detta bör framhållas att dessa informationskrav för finansiella investeringar är viktiga för att säkerställa ett fullgott investerarskydd och att ställa upp lägre krav i detta avseende beroende på t.ex. fondbolagets storlek skulle innebära att alla investerare inte får samma skydd och att investerarskyddet urholkas. Det bedöms därför inte finnas skäl att i detta avseende ta särskild hänsyn till små företag vid utformning av förslagen.

Som en följd av att Priip-förordningen börjar tillämpas även för värdepappersfonder och alternativa investeringsfonder kommer icke-professionella investerare att påverkas på så sätt att de kommer att få tillgång till en ny typ av faktablad som delvis skiljer sig åt från det faktablad som i dag används för sådana fonder. Även professionella investerare förväntas i de flesta fall få ett faktablad enligt Priip-förordningen. Det kan inledningsvis leda till frågor från investerare om hur uppgifterna i faktabladet ska tolkas, vilket kan komma att medföra behov av informationsinsatser från de företag som tillhandahåller faktablad. En annan konsekvens är att icke-professionella investerare inte kommer kunna ta del av fondens och jämförelseindexets historiska avkastning genom faktablad enligt Priip-förordningen, utan investerare kommer behöva söka upp den informationen på egen hand. På längre sikt kan det nya faktabladet dock förväntas underlätta för investerare att förstå och jämföra olika Priip-produkters viktigaste egenskaper och risker.

En konsekvens av övergången till faktablad enligt Priip-förordningen är att komplexiteten i uppgifterna som ska lämnas i faktabladet till viss del kan förväntas öka och att uppgifterna behöva uppdateras oftare, vilket i sin tur kan innebära ökade kostnader för företagen som ska ta fram ett faktablad. Det kan t.ex. handla om ökade kostnader för rådgivning, inköp av it-tjänster och systemuppdateringar. För företagen kan bytet av faktablad inledningsvis även förväntas leda till ökade kostnader när de behöver ställa om till en ny typ av faktablad. Faktablad enligt Priip-förordningen kräver troligen mer komplicerade uträkningar, t.ex. i fråga om framåtblickande resultatscenarier och beräkning av kostnader, och företagen kan i större utsträckning än i dag behöva använda sig av en tredje part för att ta fram uppgifter för faktablad. Det har dock inte gått att få fram några uppskattningar om storleksordningen på de kostnader det kan komma att röra sig om.

Förslagen i denna promemoria om möjlighet till förkortad tidsfrist för att genomföra delning av en värdepappersfond eller en specialfond ger fondbolag, förvaltningsbolag och AIF-förvaltare en möjlighet som de inte har i dag. Tillstånd till att dela en sådan fond ska lämnas om åtgärden kan anses förenlig med fondandelsägarnas intressen och en förkortad tidsfrist kan komma i fråga när det kan anses vara i fondandelsägarnas intresse. Även fondandelsägarna kan därmed gynnas av förslagen.

Förslagen i denna promemoria bedöms i övrigt inte innebära några konsekvenser för enskilda och företag eller deras konkurrensförhållanden.

Konsekvenser för Finansinspektionen, domstolarna och det allmänna

Förslagen i denna promemoria bedöms inte leda till några effekter på samhällsekonomin. Förslagen bedöms inte medföra behov av några särskilda informationsinsatser från samhällets sida utöver den sedvanliga informationen om nya regelverk som Finansinspektionen tillhandahåller.

Förslagen som gäller faktablad för värdepappersfonder faktablad för värdepappersfonder och alternativa investeringsfonder bedöms inte medföra några konsekvenser för domstolarna. De förslagen bedöms dock medföra att Finansinspektionen kan behöva se över och eventuellt göra mindre justeringar av sina rutiner i tillsynen av innehåll och tillhandahållande av faktablad för fonder. Dessa konsekvenser bedöms dock begränsade och hanteras inom Finansinspektionens befintliga ekonomiska ramar.

Förslagen om möjlighet till förkortad tidsfrist vid delning av en fond innebär ytterligare en åtgärd som Finansinspektionen kan vidta i arbetet med att värna marknadernas funktionssätt och finansiell stabilitet. Enligt förslagen i denna del är det Finansinspektionen som får besluta att delning av en fond får genomföras innan tre månader förflutit från inspektionens beslut. Detta kan förväntas medges bara undantagsvis då utgångspunkten även i fortsättningen är att det ska vara tidsfrist på minst tre månader. Finansinspektionen har de senaste åren bara handlagt någon enskilda ansökan om delning av en fond. Finansinspektionens avgift för prövning av ett sådant ärende är i dag 22 000 kronor. Ett beslut av Finansinspektionen att inte medge en förkortad frist kommer att få överklagas till allmän förvaltningsdomstol enligt bestämmelserna om överklagande i lagen om värdepappersfonder respektive lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder. Förslagen kan inte förväntas medföra någon beaktansvärd ökning av antalet ärenden. Förslagen kan därför även i denna del hanteras inom Finansinspektionens och de allmänna förvaltningsdomstolarnas befintliga ekonomiska ramar.

Övriga konsekvenser

Förslagen i promemorian bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt och inte heller för kommuner eller regioner. Det kan inte heller förutses att de medför några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen. Förslagen bedöms inte heller medföra några konsekvenser ur ett hållbarhetsperspektiv.

I övrigt kan förslagen inte anses medföra några sådana konsekvenser som behöver redovisas enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Förenlighet med unionsrätten

Förslagen bedöms vara förenliga med unionsrätten.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

4 kap.

16 b § Ett faktablad ska anses uppfylla kraven i denna lag om det upprättas, tillhandahålls, ändras och översätts enligt kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter).

Paragrafen, som är ny, genomför artikel 82a i UCITS-direktivet. I paragrafen finns en bestämmelse om faktablad enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter), kallad Priip-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 3.2.2.

Paragrafen innebär att ett faktablad ska anses uppfylla kraven i lagen om det upprättas, tillhandahålls, ändras och översätts enligt kraven i Priip-förordningen. Ett fondbolag behöver alltså inte upprätta ett faktablad för en värdepappersfond enligt bestämmelserna i 16 a § andra–femte styckena om bolaget upprättar ett faktablad för fonden som uppfyller kraven i förordningen. När fonden marknadsförs till professionella investerare kan fondbolaget välja att antingen använda ett faktablad som upprättats enligt bestämmelserna i denna lag eller ett faktablad som upprättats enligt Priip-förordningen (se skäl 7 i ändringsdirektivet). Detta gäller även för ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond (1 kap. 6 d §) eller en tredje part, t.ex. ett värdepappersinstitut, som marknadsför en värdepappersfond (9 kap. 18 § lagen [2007:528] om värdepappersmarknaden).

Med en icke-professionell investerare avses i Priip-förordningen bl.a. en icke-professionell kund enligt definitionen i artikel 4.1.11 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU, kallat MiFID II (artikel 4.6 a). En icke-professionell kund är enligt artikel 4.1.11 i MiFID II en kund som inte är en professionell kund. En professionell kund definieras i artikel 4.1.10 i MiFID II som en kund som uppfyller kriterierna i bilaga II till direktivet. En professionell kund är enligt bilagan en kund som har tillräcklig erfarenhet, kännedom och sakkunskap för att fatta egna investeringsbeslut och göra en tillfredsställande bedömning av de risker denne löper. För att anses som professionell måste kunden därutöver antingen vara ett offentligt organ, vissa angivna internationella organisationer, vara ett företag av viss storlek, en institutionell investerare eller auktoriserade företag på finansmarknaden, såsom kreditinstitut, värdepappersföretag och andra institutionella placerare. Detta innebär att mindre bolag eller andra juridiska personer som inte är institutionella investerare eller placerare och privatpersoner ofta utgör icke-professionella kunder enligt MiFID II och därmed icke-professionella investerare enligt Priip-förordningen (jfr prop. 2016/17:78 s. 45). I svensk rätt har

reglerna i MiFID II om vem som utgör en professionell kund genomförts genom bestämmelser i 9 kap. 4 och 5 §§ lagen om värdepappersmarknaden (se även definitionen av professionell kund i 1 kap. 4 b § samma lag).

8 kap.

25 § Ett fondbolag får, efter tillstånd av Finansinspektionen, dela en värdepappersfond. Tillstånd till en delning ska lämnas om åtgärden kan anses förenlig med fondandelsägarnas intressen.

Ett fondbolag som har fått tillstånd till en delning ska genast underrätta andelsägarna om den planerade åtgärden och Finansinspektionens beslut. Denna information ska också finnas att tillgå hos fondbolaget och förvaringsinstitutet. En delning får genomföras tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut, *om inte inspektionen beslutar att delningen får genomföras tidigare.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om delning av en värdepappersfond. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I *andra stycket* införs en möjlighet för Finansinspektionen att besluta om en kortare tid än tre månader mellan inspektionens beslut och när delningen av en värdepappersfond tidigast får genomföras. Utgångspunkten är dock att delning bör föregås av en frist om minst tre månader även i fortsättningen. Möjligheten för Finansinspektionen att besluta om en kortare tidsfrist än tre månader bör tillämpas restriktivt och komma i fråga bara när det är kan anses vara i fondandelsägarnas intresse med en tidsmässigt kortare process för att genomföra en delning. Det är något som får avgöras utifrån förutsättningarna i varje enskilt fall. Ett exempel kan vara då en delning av en fond skulle öka fondandelsägarnas handlingsutrymme och de skulle gynnas av ett skyndsamt förlopp. Vid delning av en mottagarfond finns särskilda frister att beakta innan en delning får genomföras (se 5 a kap. 52 och 53 §§).

7.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

10 kap.

2 a § *Ett faktablad ska anses uppfylla kraven i denna lag om det upprättas, tillhandahålls, ändras och översätts enligt kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter).*

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om faktablad enligt Priip-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 3.2.3.

Bestämmelser om att det ska finnas ett aktuellt faktablad för alternativa investeringsfonder som en svensk AIF-förvaltare marknadsför till icke-professionella investerare i Sverige finns i 2 §. Den nya paragrafen innebär att ett faktablad ska anses uppfylla kraven i 2 § och övriga krav på faktablad i lagen om det upprättas, tillhandahålls, ändras och översätts enligt kraven i Priip-förordningen. Även en utländsk AIF-förvaltare som

avser att till icke-professionella investerare i Sverige marknadsföra en alternativ investeringsfond kan uppfylla kravet på att det ska finnas ett faktablad för fonden som uppfyller kraven i 2 § genom att upprätta ett faktablad som uppfyller kraven i Priip-förordningen (se 5 kap. 6 § första stycket 2 och 11 § första stycket 2). En AIF-förvaltare behöver alltså inte upprätta ett faktablad i enlighet med bestämmelserna i 2 § om förvaltaren upprättar ett faktablad för fonden som uppfyller kraven i förordningen.

Med Priip-produkt avses enligt Priip-förordningen en paketerad investeringsprodukt eller en försäkringsbaserad investeringsprodukt, eller en sammansättning av sådana produkter (artikel 4.3). För specialfonder finns ytterligare bestämmelser om faktablad i 12 kap. 8 § (se författningskommentaren till den paragrafen).

Om en alternativ investeringsfond inte är att anse som en Priip-produkt tillämpas bestämmelserna om faktablad i 2 §. En AIF-förvaltare kan för en sådan fond välja att i stället ta fram ett faktablad enligt denna paragraf.

Professionell investerare definieras i 1 kap. 11 § 21 som en investerare som avses i 9 kap. 4 eller 5 § lagen om värdepappersmarknaden. En icke-professionell investerare är den som inte är professionell investerare (se prop. 2012/13:155 s. 488). Se även författningskommentaren till 4 kap. 16 b § lagen (2004:46) om värdepappersfonder i avsnitt 7.1.

12 kap.

8 § För specialfonder ska *det alltid finnas ett aktuellt faktablad. Om fonden inte marknadsförs till icke-professionella investerare i Sverige ska faktabladet*

1. uppfylla kraven i 10 kap. 2, eller

2. vara ett sådant faktablad som avses i 10 kap. 2 a §.

För ett faktablad som avses i första stycket 1 ska även 4 kap. 16 a § femte stycket lagen (2004:46) om värdepappersfonder tillämpas. Det som anges där om värdepappersfond ska avse specialfond.

Paragrafen innehåller bestämmelser om faktablad för specialfonder. Övervägandena finns i avsnitt 3.2.3.

För specialfonder gäller samma regler om faktablad som för andra alternativa investeringsfonder (se 10 kap. 2 §, se även nya 10 kap. 2 a §) och dessutom de särskilda bestämmelserna i detta kapitel. Kravet på faktablad gäller därmed för alla specialfonder, alltså både för fonder som marknadsförs till icke-professionella investerare och för fonder som marknadsförs till professionella investerare (jfr prop. 2002/03:150 s. 120 och 248 och prop. 2012/13:155 s. 241 f.). Ändringarna i paragrafen förtydligar dels att ett faktablad ska tas fram även för specialfonder som marknadsförs till professionella investerare, dels att ett sådant faktablad kan tas fram antingen enligt nuvarande bestämmelser om faktablad för specialfonder eller enligt bestämmelserna om faktablad för Priip-produkter.

I *första stycket första meningen* tydliggörs att det ska alltid ska finnas ett aktuellt faktablad för specialfonder. I *andra meningen* anges vilka krav faktabladet ska uppfylla om fonden inte marknadsförs till icke-professionella investerare i Sverige. Faktabladet ska då uppfylla antingen kraven i 10 kap. 2 § eller vara ett faktablad enligt Priip-förordningen (se 10 kap. 2 a § och författningskommentaren till den paragrafen).

Den nuvarande bestämmelsen om att 4 kap. 16 a § femte stycket lagen om värdepappersfonder tillämpas för specialfonder förs över till ett nytt *andra stycke*. För sådana faktablad som får användas när en specialfond marknadsförs till professionella investerare enligt första stycket 1 tillämpas 4 kap. 16 a § femte stycket den lagen även i fortsättningen. Bestämmelsen i lagen om värdepappersfonder tillämpas däremot inte för faktablad enligt Priip-förordningen.

Vid marknadsföring av specialfonder till professionella investerare finns det alltså en valmöjlighet att antingen använda ett faktablad som upprättats enligt bestämmelserna i denna lag eller ett faktablad som upprättats enligt Priip-förordningen.

I fråga om vem som är professionell investerare, se författningskommentaren till 10 kap. 2 a §.

17 § En AIF-förvaltare får, efter tillstånd av Finansinspektionen, dela en specialfond. Tillstånd till delning ska lämnas om åtgärden kan anses förenlig med investerarnas intressen.

En AIF-förvaltare som har fått tillstånd till en delning ska genast underrätta investerarna om den planerade åtgärden och Finansinspektionens beslut. Denna information ska också finnas att tillgå hos AIF-förvaltaren och förvaringsinstitutet. En delning får genomföras tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut, *om inte inspektionen beslutar att delningen får genomföras tidigare*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om delning av en specialfond. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I *andra stycket* införs en möjlighet för Finansinspektionen att besluta om en kortare tid än tre månader mellan inspektionens beslut och när delningen av en specialfond tidigast får genomföras. Ändringen motsvarar den ändring som görs i 8 kap. 25 § andra stycket lagen om värdepappersfonder. Se författningskommentaren till den bestämmelsen i avsnitt 7.1.

7.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:317) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter

2. Lagen tillämpas första gången den 1 januari 2023 i fråga om sådana fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i EU-förordningen.

I punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen anges den tidpunkt när lagen ska tillämpas första gången i fråga om fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i Priip-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 3.2.4.

Punkt 2 i ikraftträdande och övergångsbestämmelsen ändras så att lagen i fråga om sådana aktörer i stället ska tillämpas första gången den 1 januari 2023. Övergångsperioden gäller enligt förordningen (artikel 32) för förvaltningsbolag och investeringsbolag samt personer som ger råd om eller säljer andelar i fondföretag enligt UCITS-direktivet. Det gäller även för förvaltningsbolag och investeringsbolag samt personer som ger råd om eller säljer andelar i fonder som inte är fondföretag men som omfattas av

ett nationellt krav på att ta fram faktablad för icke-professionella investerare som motsvarar kraven som ställs upp i UCITS-direktivet.

Förvaltningsbolag benämns fondbolag i den svenska fondbolagslagstiftningen när det är ett svenskt bolag (1 kap. 1 § första stycket 8 lagen om värdepappersfonder). Utländska förvaltningsbolag benämns förvaltningsbolag även i svensk rätt (1 kap. 1 § första stycket 13 samma lag). I den svenska fondbolagslagstiftningen används termen fondföretag bara för utländska fonder, medan svenska fonder kallas värdepappersfonder (1 kap. 1 § första stycket 9 och 25 samma lag). Enligt svensk rätt är det inte möjligt att bilda fondföretag i form av investeringsbolag.

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2021/2261

av den 15 december 2021

om ändring av direktiv 2009/65/EG vad gäller användning av faktablad av förvaltningsbolag för företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 53.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Enligt artikel 78 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG ⁽³⁾ ska investeringsbolag och förvaltningsbolag upprätta en kortfattad handling med basfakta om de viktigaste särdragen hos företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) som erbjuds investerarna (*basfakta för investerare*) på ett sätt som rimligtvis gör det möjligt för dem att förstå vilket slag av fondföretag som erbjuds dem och vilka risker som är förenade med det och följaktligen kunna fatta sina investeringsbeslut med kännedom om fakta.
- (2) Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 ⁽⁴⁾ ska utvecklare av paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter), innan en Priip-produkt görs tillgänglig för icke-professionella investerare, utforma och offentliggöra ett faktablad för den produkten i syfte att göra det möjligt för sådana icke-professionella investerare att förstå och jämföra den berörda Priip-produktens viktigaste egenskaper och risker.
- (3) Fondföretag betraktas också som Priip-produkter för vilka ett faktablad krävs enligt förordning (EU) nr 1286/2014. Genom artikel 32.1 i den förordningen undantas dock förvaltningsbolag enligt definitionen i artikel 2.1 b i direktiv 2009/65/EG, investeringsbolag som avses i artikel 27 i det direktivet och personer som ger råd om eller säljer andelar i fondföretag som avses i artikel 1.2 i det direktivet från skyldigheterna enligt den förordningen, och därmed från kravet att ta fram ett faktablad, till och med den 31 december 2021 (*övergångsbestämmelserna*).

⁽¹⁾ Yttrande av den 20 oktober 2021 (ännu inte offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 23 november 2021 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 9 december 2021.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter) (EUT L 352, 9.12.2014, s. 1).

- (4) Kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/653 ^(?) kompletterar förordning (EU) nr 1286/2014 genom att fastställa tekniska tillsynsstandarder för faktabladets utformning, innehåll och standardformat, metoden för redovisning av risk och avkastning samt för beräkningen av kostnader, villkor för översynen av informationen i faktabladet och hur ofta den ska göras, samt villkor för tillhandahållandet av faktablad till icke-professionella investerare.
- (5) Den 7 september 2021 antog kommissionen en delegerad förordning om ändring av de tekniska tillsynsstandarder som föreskrivs i delegerad förordning (EU) 2017/653 vad gäller underliggande metoder och presentation av resultatscenarier, redovisning av kostnader och metoder för beräkning av sammanfattande kostnadsindikatorer, redovisning av och innehållet i information om tidigare resultat och redovisning av kostnader för Priip-produkter som erbjuder flera olika investeringsalternativ och om anpassning av övergångsbestämmelserna för Priip-produktutvecklare som erbjuder andelar i fonder som avses i artikel 32 i förordning (EU) nr 1286/2014 som underliggande investeringsalternativ med förlängda övergångsbestämmelser som fastställs i den artikeln. Det datum då den delegerade förordningen ska börja tillämpas är den 1 juli 2022, men det är viktigt att återspegla behovet av att ge förvaltningsbolag, investeringsbolag och personer som ger råd om eller säljer andelar i fondföretag och fonder som inte är fondföretag tillräckligt med tid att förbereda sig för övergångsbestämmelsernas upphörande och därmed för skyldigheten att ta fram ett faktablad.
- (6) För att säkerställa att behovet av tillräcklig tid åt förberedelser inför skyldigheten att ta fram ett faktablad tillgodoses har förordning (EU) nr 1286/2014 ändrats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2259 ^(*) för att förlänga övergångsbestämmelserna till och med den 31 december 2022.
- (7) Basfakta för investerare och faktablad omfattar i stort sett samma informationskrav. Det är därför nödvändigt att säkerställa att icke-professionella investerare som investerat i Priip-produkter och som är intresserade av att förvärva andelar i fondföretag från och med den 1 januari 2023 inte erhåller båda dessa handlingar för en och samma finansiella produkt. Det bör därför fastställas att faktabladet ska anses uppfylla de krav som är tillämpliga på basfakta för investerare. Dessutom bör investeringsbolag och förvaltningsbolag fortsätta att upprätta basfakta för investerare i enlighet med direktiv 2009/65/EG för investerare som inte är icke-professionella investerare, om de inte beslutar att utforma ett faktablad enligt vad som fastställs i förordning (EU) nr 1286/2014. I sådana fall bör de behöriga myndigheterna inte kräva att investeringsbolag och förvaltningsbolag tillhandahåller basfakta för investerare, och endast faktabladet bör tillhandahållas dessa investerare.
- (8) Direktiv 2009/65/EG bör därför ändras i enlighet med detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

I direktiv 2009/65/EG ska följande artikel införas:

"Artikel 82a

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att om ett investeringsbolag eller, för någon av de värdepappersfonder det förvaltar, ett förvaltningsbolag upprättar, tillhandahåller, ändrar och översätter ett faktablad som uppfyller kraven för faktablad i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 ^(*) ska behöriga myndigheter anse att faktabladet uppfyller de krav som är tillämpliga på basfakta för investerare enligt artiklarna 78–82 och 94 i detta direktiv.

^(?) Kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/653 av den 8 mars 2017 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter) genom fastställande av tekniska tillsynsstandarder för faktabladens utformning, innehåll, översyn och ändring samt för villkoren för fullgörandet av kravet på tillhandahållande av sådana faktablad (EUT L 100, 12.4.2017, s. 1).

^(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2259 av den 15 december 2021 om ändring av förordning (EU) nr 1286/2014 vad gäller förlängning av övergångsbestämmelserna för förvaltningsbolag, investeringsbolag och personer som ger råd om eller säljer andelar i företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) och fonder som inte är fondföretag (se sidan 1 i detta nummer av EUT).

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna inte kräver att ett investeringsbolag eller, för någon av de värdepappersfonder det förvaltar, ett förvaltningsbolag ska upprätta basfakta för investerare i enlighet med artiklarna 78–82 och 94 i detta direktiv om det upprättar, tillhandahåller, ändrar och översätter ett faktablad som uppfyller kraven för faktablad i förordning (EU) nr 1286/2014.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter) (EUT L 352, 9.12.2014, s. 1).”

Artikel 2

1. Medlemsstaterna ska senast den 30 juni 2022 anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

De ska tillämpa dessa bestämmelser från och med den 1 januari 2023.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

Detta direktiv träder i kraft dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 4

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 15 december 2021.

På Europaparlamentets vägnar
D.M. SASSOLI
Ordförande

På rådets vägnar
A. LOGAR
Ordförande

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2021/2259

av den 15 december 2021

om ändring av förordning (EU) nr 1286/2014 vad gäller förlängning av övergångsbestämmelserna för förvaltningsbolag, investeringsbolag och personer som ger råd om eller säljer andelar i företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) och fonder som inte är fondföretag

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Enligt artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 ⁽³⁾ ska utvecklare av paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter), innan en Priip-produkt görs tillgänglig för icke-professionella investerare, utforma och offentliggöra ett faktablad.
- (2) Enligt artikel 32.1 i förordning (EU) nr 1286/2014 undantas förvaltningsbolag enligt definitionen i artikel 2.1 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG ⁽⁴⁾, investeringsbolag som avses i artikel 27 i det direktivet och personer som ger råd om eller säljer andelar i företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) som avses i artikel 1.2 i det direktivet från skyldigheterna enligt den förordningen, och därmed från kravet att ta fram ett faktablad, till och med den 31 december 2021 (*övergångsbestämmelserna*). I enlighet med artikel 32.2 i förordning (EU) nr 1286/2014 ska övergångsbestämmelserna, när en medlemsstat tillämpar regler om faktabladets format och innehåll i enlighet med artiklarna 78–81 i direktiv 2009/65/EG på fonder som inte är fondföretag och som erbjuder icke-professionella investerare, tillämpas på förvaltningsbolag, investeringsbolag och personer som ger råd om eller säljer andelar i sådana fonder som inte är fondföretag till icke-professionella investerare.

⁽¹⁾ Yttrande av den 20 oktober 2021 (ännu inte offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 23 november 2021 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 9 december 2021.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter) (EUT L 352, 9.12.2014, s. 1).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32).

- (3) Kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/653 ⁽⁹⁾ kompletterar förordning (EU) nr 1286/2014 genom att fastställa tekniska tillsynsstandarder för faktabladets utformning, innehåll och standardformat, metoden för redovisning av risk och avkastning samt för beräkning av kostnader, villkor för översynen av informationen i faktabladet och hur ofta den ska göras, samt villkor för tillhandahållandet av faktablad till icke-professionella investerare.
- (4) Den 7 september 2021 antog kommissionen en delegerad förordning om ändring av de tekniska tillsynsstandarder som föreskrivs i delegerad förordning (EU) 2017/653 vad gäller underliggande metoder och presentation av resultatscenarier, redovisning av kostnader och metoder för beräkning av sammanfattande kostnadsindikatorer, redovisning av och innehållet i information om tidigare resultat och redovisning av kostnader för Priip-produkter som erbjuder flera olika investeringsalternativ och om anpassning av övergångsbestämmelserna för Priip-produktutvecklare som erbjuder andelar i fonder som avses i artikel 32 i förordning (EU) nr 1286/2014 som underliggande investeringsalternativ med förlängda övergångsbestämmelser som fastställs i den artikeln. Det datum då den delegerade förordningen ska börja tillämpas är den 1 juli 2022, men det är viktigt att återspegla behovet av att ge förvaltningsbolag, investeringsbolag och personer som ger råd om eller säljer andelar i fondföretag och fonder som inte är fondföretag tillräckligt med tid att förbereda sig för övergångsbestämmelsernas upphörande och därmed för skyldigheten att utforma ett faktablad.
- (5) För att säkerställa att behovet av tillräcklig tid åt förberedelser inför skyldigheten att ta fram ett faktablad tillgodoses, är det nödvändigt att förlänga övergångsbestämmelserna till och med den 31 december 2022.
- (6) Förordning (EU) nr 1286/2014 bör därför ändras i enlighet med detta.
- (7) Syftet med förordning (EU) nr 1286/2014 är att göra det möjligt för icke-professionella investerare att fatta bättre underbyggda investeringsbeslut. Trots de goda avsikter som ligger till grund för förordning (EU) nr 1286/2014 har det sedan den antogs uttryckts oro avseende flera punkter, inbegripet vad gäller behovet av en tydligare definition av icke-professionell investerare, den förordningens tillämpningsområde vad gäller produkter, avskaffandet av pappersformat som standard om en Priip-produkt erbjuds genom personlig direktkontakt, konceptet ”på varandra följande transaktioner” samt tillhandahållandet till professionella investerare av informationsunderlag före ingående av avtal. De problemen måste snabbt åtgärdas så att icke-professionella investerares förtroende för finansmarknaden förbättras, till gagn både för företag som söker finansiering och – på lång sikt – investerare. Behovet av en bredare översyn fastställdes redan i förordning (EU) nr 1286/2014, och detta behov är fortfarande lika brådskande. På grundval av en sådan översyn i enlighet med förordning (EU) nr 1286/2014 förväntas kommissionen snarast lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet, om så är lämpligt åtföljd av ett förslag om att åtgärda de befintliga begränsningarna.
- (8) Med tanke på att mycket kort tid återstår till övergångsbestämmelsernas ursprungliga datum för upphörande bör denna förordning träda i kraft utan dröjsmål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

I artikel 32.1 i förordning (EU) nr 1286/2014 ska datumet ”31 december 2021” ersättas med ”31 december 2022”.

Artikel 2

Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

⁽⁹⁾ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/653 av den 8 mars 2017 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter) genom fastställande av tekniska tillsynsstandarder för faktabladens utformning, innehåll, översyn och ändring samt för villkoren för fullgörandet av kravet på tillhandahållande av sådana faktablad (EUT L 100, 12.4.2017, s. 1).

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den 15 december 2021.

På Europaparlamentets vägnar
D.M. SASSOLI
Ordförande

På rådets vägnar
A. LOGAR
Ordförande
